

A kreatív turizmus megjelenése a múzeumokban

A Magyar Regionális Tudományi Társaság XX. Vándorgyűlése

„Tér és állam”

Budapest, 2022. 10. 6-7.

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

Schultz Éva

tanársegéd, BGE KVIK

PhD-hallgató, PTE TTK FDI

Schultz.Eva@uni-bge.hu

A témaválasztás indoklása.

A vizsgálat célja és módszertana

- A témaválasztás indoklása

- Paradigmaváltás a kulturális turizmusban (Sacco, 2011 és Richards, 2014 nyomán UNWTO, 2018)
 - 1.0: klasszikus kulturális turizmus: elitfogyasztás
 - 2.0: kulturális tömegturizmus: demokratizálódás, a kulturális ipar létrejötte, attrakciófejlesztés
 - 3.0: fenntartható kulturális turizmus: minőségi vagy alternatív? Értékteremtés, fragmentálódás, a mindennapi élet bevonása
 - Az identitásban, a társadalmi kohézióban és a kreativitás fejlesztésében játszott szerep
- Múzeum: „a fogyasztás katedrálisa” (passzív befogadói élmény) → közösségi tér (co-creation)
- Szolgáltató múzeum (2012/CVII.tv. a muzeális intézményekről, ICOM 2022)
- Edutainment: a látogatói aktivitás ereje (immerzív múzeum)
- ~~Kulturális turizmus~~ – kreatív turizmus? (Puczkó, 2014)

- A vizsgálat célja

- A múzeumok, mint a kreatív turizmus kínálati elemeinek koncepcionális keretbe helyezése

- Módszertan

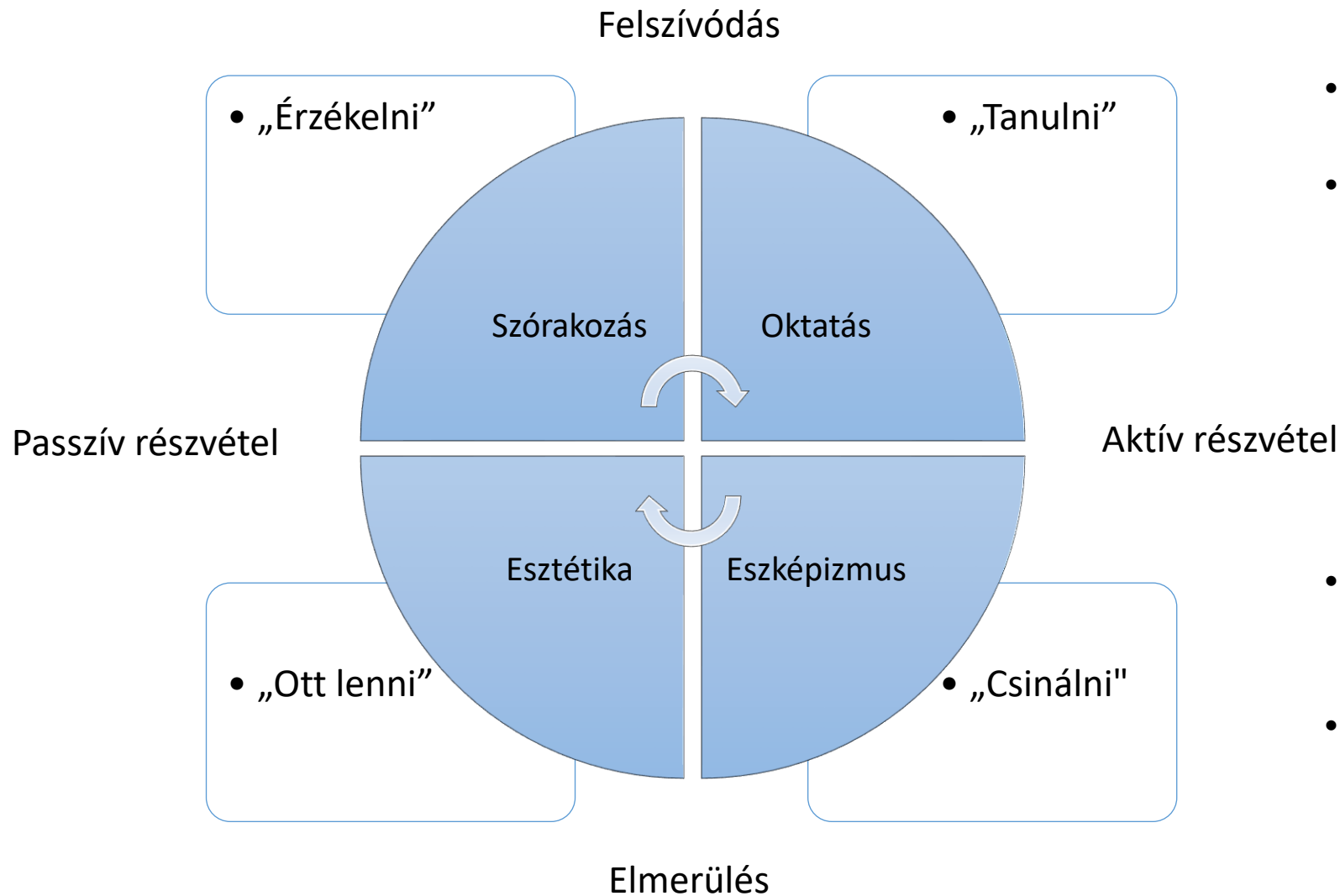
- Nemzetközi és hazai szakirodalom → koncepcionális keret
- Jó gyakorlatok gyűjtése

A kreatív turizmus

- „[...] olyan turizmus, amely a látogatóknak lehetőséget kínál arra, hogy fejlesszék kreativitásukat [...] azáltal, hogy aktívan részt vesznek olyan [...] ismeretadó élményekben, amelyek jellemzőek [...] az adott turisztikai desztinációra.” (Richards & Raymond, 2000) / tágabb értelemben: a kreatív klaszter termékeire-szolgáltatásaira épülő kínálat, a turisták aktív részvétele nélkül
- Részvétel, létrehozás → autentikusság
- A szellemi örökség növekvő szerepe (Richards, 2014; UNWTO, 2018) → a múzeumi kontextus relevanciája (új muzeológia: Dragevič & Letunič, 2014; Jones, 2015; Jankó, 2017)
- A klasszikus kulturális turizmushoz képest (Richards, 2014; Nagy et al, 2018)
 - fenttarthatóbb
 - kevésbé infrastruktúrafüggő
 - egyenlőbb hozzáférést enged
 - pozitívan hat a helyiek és turisták kapcsolatára

A látogatói élmény a turizmusban

- Pine és Gilmore négydimenziós modellje (1998), Bodnár (2019)

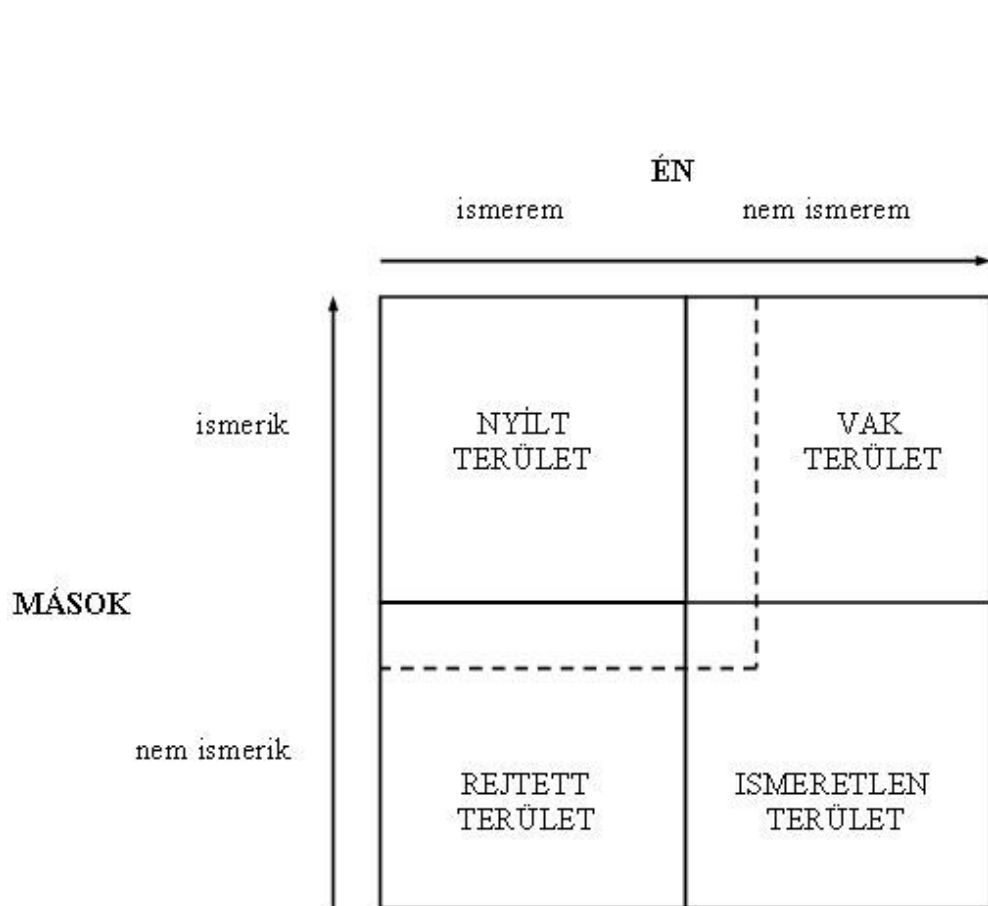

- Az egyén szívja magába az élményt
- mentálisan bevonódik / lefoglal

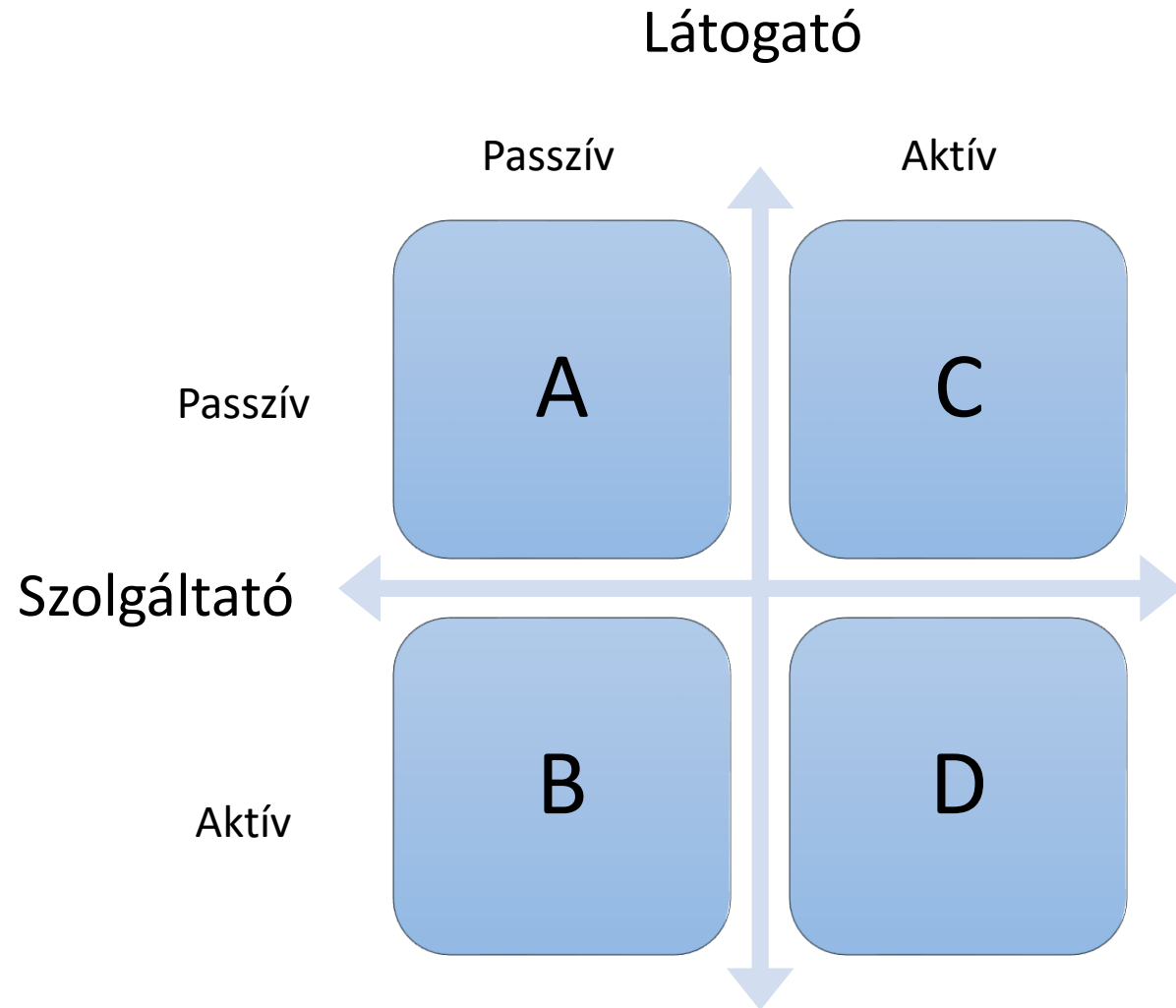
**Kreatív turizmus:
oktatás, eszké­pizmus**

- Az élmény szippantja be az egyént (elmerül benne)
- az egyén fizikailag (virtuálisan) az élmény részévé válik; fizikailag lefoglal

A JoHari-ablak a turizmusban (Jusztin, 2012)

Forrás: www.szemelyiseg-vezetes.hu

Kreatív turizmus: (B),C, D

JoHari B: kreatív múzeumi szolgáltatás

- Kreatív szektori együttműködéssel kulturális termék létrehozása
 - Irodalom, előadóművészet
 - Budapest, SZMM-MNG: Textúra (tematikus irodalmi-színházi est a gyűjtemények általi inspirációra építve)
 - Pécs, Janus Pannonius Múzeum: a gyűjtemény által inspirált iparművészeti alkotások megvalósítása és piacra vitele (Cult-CreaTE projekt) a Kreatív Ipari Klaszter részvételével
 - Iparművészet
 - Párizs, Louvre + 5 múzeum: klasszikus francia divatmárkák a gyűjtemények által inspirált műveinek bemutatása
 - Budapest, Iparművészeti Múzeum, Ráth György villa: kortárs magyar dizájnerek a gyűjtemények által inspirált műveinek bemutatása, társadalmiasítása
 - Képzőművészet
 - Firenze, Uffizi: NFT-k a brandet meghatározó művekről

Forrás: magyarmuzeumok.hu

A kulturális és kreatív iparon nyugvó kulturális és kreatív turizmus jó gyakorlatai (Dundee, Skócia)

A kulturális és kreatív iparágon alapuló kulturális és kreatív turisztikai termék fejlesztése (Nicosia, Ciprus)

Irányítási és üzleti modellek (Cork, Írország)

veressu meggy

Cork Városi Tanács

Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara

Nicosia Idegenforgalmi Testület

Dundee Városi Tanács

Kujawsko-Pomorskie Régió

Naoussa Város Önkormányzata

ICOSIA

KUJAWSKO-POMORSKIE

Cult-CreaTE

Interreg Europe

European Union

European Regional Development Fund

Forrás:
<http://www.imm.hu/hu/exhibits/view/602,K%C3%B6rforg%C3%A1sban%3A+Romani+Design>

Forrás:
https://static.pbkik.hu/uploads/2019/12/leaflet-Cult-CreaTE-%C3%BAj.pdf?_ga=2.22991227.1358432203.1665130104-78264773.1664997584

Forrás: saját fotó, Párizs, Louvre

Forrás:
<https://news.artnet.com/art-world/uffizi-gallery-michelangelo-botticelli-nfts-1969045>

JoHari C: kreatív múzeumlátogató turista

- Önvezetéses interpretáció
 - Digitalizáció, interaktív display-ek
 - Virtuális kontextus a genius loci és a valós tárgyak helyett
 - Oslo, Nobel-békedíj Múzeum
 - AR, VR
 - Gyula, Almásy-kastély Látogatóközpont: holoprojekciók „személyzet”
 - Histopad
 - Párizs, Musée du Concierge: történelmi kor-rekonstrukciók
 - Mult szenzorális installációk
 - Lipcse, Mendelssohn Múzeum: virtuális „karmesterség”
 - Gamification
 - Kincskeresés
 - Nagy-Britannia, Science Museum Group
 - Tér/installáció általi bevonás
 - Berlin, Zsidó Múzeum: életút-tengelyek

Forrás:
<https://www.mendelssohn-stiftung.de/de/museum#das-effektorium-73>

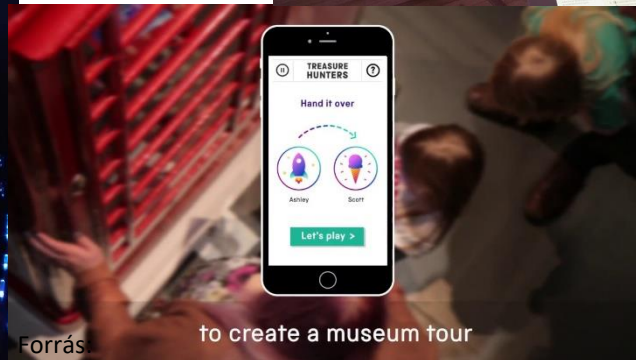
Forrás: saját fotók, Párizs, Musée du Concierge

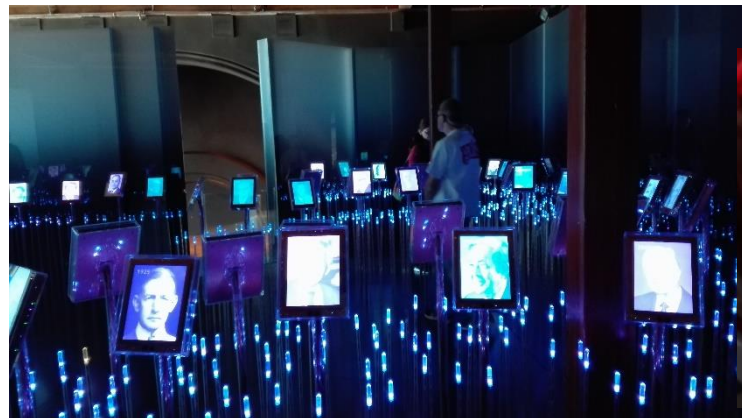
Forrás: saját fotó, Berlin, Zsidó Múzeum

Forrás: gyulaikastely.hu

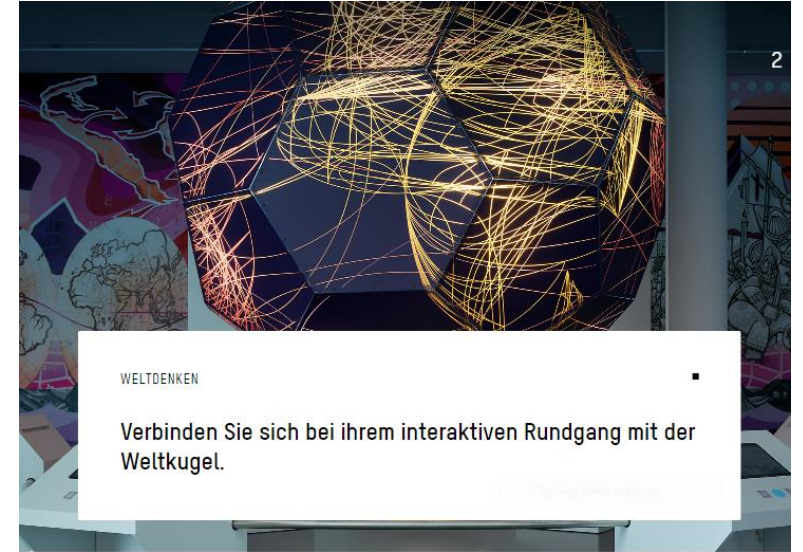
Forrás:
<https://learning.sciencemuseumgroup.org.uk/resources/treasure-hunters-gamify-museum-visit/>

Forrás: saját fotó, Oslo, Nobel-békedíj Múzeum

JoHari D: múzeumi co-creation

- Élő, immerzív interpretáció
 - Társadalmi rétegek és életmódjuk megismerése
 - Szentendre, Szabadtéri Néprajzi Múzeum: népi kézműves szakmák kipróbálása
 - Történelmi korok megismerése
 - Iparművészeti Múzeum: Történelmi ruhabutik
 - Hogyan készül(t)?
 - (Könnyű)ipari márkák múzeumai – részvétel egyes munkafolyamatokban, tesztelés
 - Zwack Múzeum: gyógynövény válogatás
- Közös létrehozott tér/mű
 - Berlin, Humboldt Forum: Berlin Global

Forrás: <https://mnm.hu/hu/kiallitasok/virtualis-kiallitas/kozos-ikonk-89-90-virtualis-kiallitas>

Forrás:
<https://www.infoszentendre.hu/hirek/olvas/punkosdi-programok-a-szentendrei-skanzenben-2015-05-12-070000>

Forrás:
<http://www.imm.hu/hu/contents/182,T%C3%B6rt%C3%A9nelmi+ruhabutik>

Forrás: <https://zwackunicum.hu/hu/zwack-muzeumok/zwack-muzeum-es-latogatokozpont/bemutato/>

Eredmények értékelése

- Kreatív turisztikai élmény: immerzív, maradandó (Hesmondhalgh 2002, Buheji 2019)
 - Ismeretbővítés, eszképzizmus kiemelt szerepe (Pine & Gilmore, 1998; Bodnár, 2019)
 - Aktivitás fontossága (Jusztin, 2012)
- Kreatív turisztikai funkciók – posztmodern múzeumi funkciók
 - Rekreatív és szórakoztató ismeretátadó funkciója révén elősegíti a társadalmi jóllétet (Liao 2018)
 - Társadalmi funkciója az informális oktatás révén az integrálás és érzékenyítés (LLL, thinking and learning by doing) (NEMO 2015, ICOM 2019)
 - Tudásgeneráló és a kollektív identitás formálásában játszott szerepe által gazdasági multiplikátor hatású (UNCSTAD 2010)

Konklúzió

- A múzeumok stratégiai céljai és fenntartása szempontjából is egyre fontosabb a kulturális turizmus mellett a kreatív turizmusban való megjelenés
 - Főleg a kisebb vonzásintenzitású / a hazai vidéki múzeumok esetében (Makranczi, 2020)
- A kreatív turizmus attraktivitásának bizonytéka az új típusú „múzeumok” megjelenése
 - Piaci fenntartói háttér
 - Élményelemek vs. eredetiség
- Kutatási kihívás (adatgyűjtés nehézségei)

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!